

Ina Rosens tale ved Det Jødiske Samfund i Danmarks nytårskur

Taler

Ina Rosen
Forperson for Det Jødiske
Samfund i Danmark

Dato

2. september 2026

Sted

Krystalgade 12, København

Omstændigheder

Talen blev holdt ved Det Jødiske Samfund i Danmarks nytårskur, hvor nærmeste samarbejdspartnere var inviteret til at markere det jødiske nytår, Rosh haShanah.

- 1 Jeg er Ina Rosen, forperson for Det Jødiske Samfund i Danmark.

Velkommen. Tak, fordi I er her.

5

I næste uge fejrer jøder over hele verden Rosh haShanah. Det jødiske nytår.

Når de fleste tænker på nytår, så falder tankerne nok på sjove hatte, glimmer og raketter.

- 10 Men Rosh haShanah er en hyggelig men også en ganske taknsom helligdag.

- 15 Vi jøder gør året op. Vi spørger os selv, hvad vi gjorde godt, og hvad vi skal gøre bedre. Det er en dyd at "rydde op efter sig selv", mentalt og socialt. Forsone os med hinanden. For 8 dage efter er det Yom Kippur, forsoningsdagen hvor det forgangne år lukkes og vi kan starte på en frisk uden at bære gammelt skidt med os ind i det nye år.

- 20 Vi gør det ud fra to grundantagelser:

For det første, at mennesker kan forandre sig. At vi kan blive klogere.

- 25 For det andet, at mennesker er sociale væsener, der i mødet med hinanden kan skabe en bedre verden.

At vi kan blive klogere.

30 Og at vi sammen kan skabe en bedre verden.

Jeg har lyst til lige at sætte et par ord på dansk jødedom.

Der har været jøder i Danmark i 400 år.

35

Vi er skolebørn og pensionister, læger, håndværkere, studerende og forældre.
Nogle af os er religiøse, andre er ikke.

Nogle af os er medlem af en jødisk menighed, nogle er ikke.

40

Vi er politisk lige så forskellige som andre danskere - og det ser vi som et
sundhedstegn.

Vi er danske borgere. Og vi er jøder. Det har aldrig været et enten-eller.

45

Vi er hundredemetermestre i at være uenige.

Man siger ofte, at når der er to jøder til stede, så er der mindst tre meninger. Det
er sjovt, fordi det er sandt.

50

Har I først set en side i Talmud, glemmer I den ikke igen.

Talmud er et centralt værk i den rabbinske jødedom, hvor meninger mødes og
brydes hen over tusindevis af siders tekst.

55

Vi har en stand derovre, hvor man kan se et eksempel på et bind.

Midt på siden står selve diskussionen mellem rabbinerne.

60 Rundt om den, i ring, står kommentarerne. En rabbiner fra Frankrig i 1000-
tallet. En anden, der er uenig med ham.

En lærd fra Spanien to hundrede år senere.

De diskuterer på tværs af århundreder, og alle stemmer bliver stående side om side.

70 Og hvad diskuterer de så? Alt. Vitterlig alt. Livets store spørgsmål og livets små tvister.

Der er en berømt uenighed om, hvornår en ovn er ren. Der er en rabbiner Eliezer, som har alle de andre imod sig. Eliezer eskalerer til det guddommelige i himlen.

75

Men de andre svarer, at Toraen, de 5 mosebøger, jo ikke er i himlen. Den er givet til mennesker. Så vi mennesker må selv finde ud af det. Gennem gode argumenter og samtale.

80 Ingen bliver klogere alene. Sådan har vi tænkt i flere tusind år. Vi er et uenighedsfællesskab.

Og det er også den grundtanke, demokratiet hviler på.

85 Se de smukke unge mennesker her, som vi har fået lov til at låne på deres vej hjem fra Carolineskolen.

De skal synge en sang her, og så skal de videre, hjem og læse lektier, til bold eller hvad de nu skal.

90

De er jødisk liv i Danmark. Ikke et tema. Ikke en konflikt. Det er ægte, levede liv.

95 Og det, der har holdt os sammen i tusinder af år, er ikke så meget, at nogen var imod os.

Det er nærvær, fællesskabsfølelse. Og mening.

100 Men i disse svære tider fylder det eksterne pres en hel del. Det var også på den baggrund, at Jødisk Informationscenter blev skabt for ti år siden.

Centeret blev til efter terrorangrebet i februar 2015, hvor først ytringsfriheden og få timer senere jødisk liv blev angrebet. To mennesker, mistede livet. Finn

105 Nørgaard og Dan Uzan. To sjæle.

En del af svaret måtte være øget sikkerhed omkring jødisk liv. Uden det ville der ikke være meget jødisk liv tilbage i Danmark, desværre.

110 Men vi fik også mulighed for at vælge et andet svar: det menneskelige møde. Først i København takket være Københavns kommunes fremsynethed og det klarsyn som vores tidligere formand og hans nære kollegaer havde den gang.

115 Tak til jer og til Københavns politikere. I så helt tydeligt, at svaret også måtte være at opbygge kendskab, viden og forståelse for dansk jødisk liv i den brede befolkning og at det ville forudsætte et langsigtet initiativ.

Siden er indsatsen blevet national takket være handlingsplanen mod antisemitisme, og her må jeg også rette en dybfølt tak til den forrige regering og
120 folketing, såvel som de nuværende.

I ti år har danske skoleelever været på besøg hos Jødisk informationscenter. Over 80.000 elever og borgere har været igennem og omkring 5000 lærere.

125 For de fleste er det første gang, de taler med en jøde. Og den, de møder, er ikke et offer eller en stereotyp. Det er et menneske med en hverdag, en familie og sin egen historie, sine egne meninger.

130 De skoleelever, vi havde på besøg for 10 år siden, er voksne nu. En hel generation er gået igennem det her hus, og mange af dem giver videre, hvad de fik med herfra

Det, der foregår her, er demokratisk dannelse.

135 Og demokratisk dannelse hviler på en antagelse, man **skal** kunne have: nemlig at mennesker faktisk kan blive klogere.

Og så er der én ting, det er vigtigt at holde fast i.

140 Antisemitisme er ikke et jødisk problem. Det er et samfundsproblem. Et demokratisk dannelsesproblem, som rammer jøder. Og som rammer hele Danmark.

145 Og et samfundsproblem er kendetegnet ved, at ingen enkeltgruppe kan løse det alene.

Vi jøder er få. 8-10.000 på en rigtig god dag. Vi kan undervise, og vi er parate til at række endnu bredere ud.

150

Men vi kan ikke løse det uden jer og den indflydelse, alle jer her i rummet gør gældende.

Sammen kan og skal vi skabe en bedre fremtid.

155

Når jeg taler med kollegaer rundt om i verden, hører jeg igen og igen, at de ville ønske, de havde en model for samfundsmæssigt samarbejde som den, vi har i Danmark.

160 Den danske model kaldes den simpelthen.

Danske borgere står sammen i værnet om det tillidsfulde danske fællesskab og de liberale frihedsrettigheder.

165 Nogle af os er jøder. Men vi er borgere alle sammen.

Vi jøder ønsker ikke at leve ved siden af det danske samfund. Vi ønsker at leve i det.

170

Carlineskolen blev grundlagt for over 200 år siden netop for at sikre, at jødiske børn kunne dansk og kunne begå sig i det samfund, de er en del af.

Der står måske nogen her og tænker: jamen selvfølgelig, sådan er det jo. I er jo danske borgere.

175

Men vi ved alle godt, at der er stemmer, der udfordrer den naturlighed. Og stemmer, der går endnu længere, og er direkte antidemokratiske.

I, der laver politik, forvalter og leder: I er med til at sætte rammerne. Vi er dybt taknemmelige for jeres tydelighed.

180

I, der laver journalistik: I præger, hvordan vi bliver opfattet ude i stuerne. Og vi

har så meget positivt at fortælle om den jødiske kultur, der gudskelov blomstrer midt i alt det svære.

185

Vi har ikke tænkt os at holde op, så I ringer bare. Vi skal nok tage telefonen.

Vi går ind i år 5787 efter jødisk tidsregning. Og også i det nye år arbejder vi for det helt eksistentielle.

190

Vi arbejder for et normalt jødisk liv i Danmark. Ikke et beskyttet liv. Ikke et særligt liv. Et normalt liv.

Og her må I tænke på de smukke unge mennesker her igen.

195

Om 10-15 år er de voksne danskere med uddannelser og meninger og måske deres egne børn.

Mit dybeste ønske er, at de – og deres børn og børnebørn i al fremtid - får lov at vokse op som ligeværdige danske borgere, der kan leve trygt og synligt som jøder.

200

Det kan de ikke selv sørge for. Det kan danske jøder ikke alene. Det er **den fælles opgave**, vi har.

205

Jeres og vores.

Jeg håber, at vi vil fortsætte vores gode samarbejde for at sikre den verden, hvor det meget store flertal fortsat vil tænke:

210

Jamen selvfølgelig er jøder en del af det Danmark, vi kender og elsker.

Tak, fordi I er her. Tak for det, I gør. Og tak, fordi I står med os.

215

Vi ønsker hinanden godt nytår med ordene shanah tova. Det betyder "et godt år".

Så

220

Shanah tova. L'chaim – til livet. Og tak.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

225

Tags

Nytårstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/ina-rosens-tale-ved-det-jodiske-samfund-i-danmarks-nytarstur>

230

235

240

245

250

255